

Referat

LEIARMØTE 21. & 22. okt. 2022

Møtestad: Scandic Hotel Forus

Møteleiar: Jostein Eiane dag 1, Elin Fuglestad dag 2.

Referent: Hilde Elin Østerhus

DAG1:

Opprop, desse møtte: Styret i RSG med 1.vara, Rogaland Bondelag, Rogaland Bonde og Småbrukarlag, 1.vara til styret i NSG, Mattilsynet, styremedlem i Rogaland Gjeterhundlag, leiar i Avlsutvalet i RSG, representant for vereringane i RSG, Nortura, Fatland, Prima, Rovviltkontakten. Lokallag representert: Bjerkreim, Bokn, Eigersund, Finnøy, Forsand, Gjesdal, Halsnøy, Helleland, Hjelmeland, Lund, Nedstrand, Sandeid, Sandnes, Sauda, Skjold, Sokndal og Heskestad, Strand, Suldal, Sør Jæren, Time. Vereringar representert: Bjerkreim, Hå, Sandnes, Time, Finnøy, Haugaland NKS ring.

Leiar Kjell Åge Torsen ynskjer velkommen, og påpeiker kor kjekt det er å endeleg kunne møtast på vanleg vis att. Me er 1706 medlemmer, der over 400 er registrert utan e-postadresser. 309 av medlemmene er kvinner, me har plass til fleire. Har i år fått sekretær, noko som har vore nyttig, med omsyn til struktur og arbeidsmengde. Jordbruksoppgjeren kravde arbeid, me fekk eit leveleg bra oppgjer, men så kom kostnadsveksten og slukte nær alt, for mange av oss. Det er særstakt framover at me står saman, eit aukande antal gir no opp produksjonen sin. Me har fått med oss leiar i Gjeterhundrådet, Arvid Årdal. Han kan me gratulere med 2. plass i NM og 9. plass i EM i år. Me vil også gratulere Sven Kverneland som fylkesmeister.

Kåringa har blitt styrt godt i år også, av Eirik Gilje. Mykje positive tilbakemeldingar med rapportar om godt besøkte kåringssjå og godt sal. Representantskapsmøte i NSG denne veka, med fokus på organisasjonsbygging og struktur, og fokus på å gjere oss synlege, - kåringssjåa er verkeleg ei slik arena me kan gjøre NSG synlege. Stor nedgang i produksjonsdyr, meir enn forventa, dette er trist. Lammeslakta har ikkje kome inn så tidleg som dei plar, kva kan det skuldast? Er det svakare gjødsling med svakare tilvekst? Er det heia som ikkje leverer? Det er vanskeleg å vite kva det er som er årsaka. Heiasmalen er for det meste komen heim. Vonar leiarmøtet kan vere nyttig for alle, og at me kan sjåast att på Agrovisjon i november, de er hjarteleg velkomne på stand!

NSG - på lag med naturen

Leiar:

Sekretær:

Kjell Åge Torsen

Hilde Elin Østerhus

tlf.: 975 12 814

tlf.: 481 65 311

E-post: kjell.torsen@lyse.net

E-post: rogalandsauoggeit@gmail.com

Skråblikk på NSG, av Åshild Øritsland Våge, 1.vara til sentralstyret i NSG.

Åshild fortel om korleis det var å vere sauebonde og fagperson i februar i år. Eit aukande antal sauar tek seg ikkje etter inseminering, samarbeidsavtalen med eit raselag vert avslutta, og det finst ikkje informasjon om noko av dette verken på nettsider, og det går ikkje an å få tak i tilgjengelege folk på telefon. Kvifor finn ein ikkje informasjon? I mars kom spørsmålet om ho ville stille som 1.vara til sentralstyret i NSG, Åshild takka ja. Etter kort tid endra kjensla seg frå frustrasjon, sinne og irritasjon, til forståing, medkjensle og stoltheit. Ho forstod mykje meir. Kva er dette her,- at ein kan endre synet på administrasjon og styre berre ein tek seg ein tur til austlandet i ny og ne??

Korleis opplevast NSG for oss? Svaret er: Lite transparent, familiebedrift, arrogant. «Yttarst arrogant. 80 dosar innkjøpt, ingen tilslag, NSG tek ingen ansvar når vara ikkje leverer.»

Korleis er det å gå frå illsint oppgitt sauebonde til å bli 1. vara til styret?

150 timer brukta på å utarbeide innspel til dyrevelferdsmeldinga, utan å få ei krone betalt. Oppleveling i NSG: det er flinke folk. Me kan sei kva me vil om den eine og den andre, men dei er dyktige, dei er flinke. Dei jobbar mykje. Dei er underbemanna. Dei brukar unødvendig mykje tid på konfliktar.

Så alle saman: korleis kan me bygge ein organisasjon der avstanden mellom oss heime og dei «der inne» blir mindre? Korleis skal me skape ein organisasjon der perspektivet kan bli likare? Korleis kan me sjå sakene meir på same måten, me her heime og dei «der inne» ? Konsekvensen av at me har så ulikt perspektiv: sinne, manglande engasjement , = utmelding. Frustrasjonen og konsekvensen av denne er så stor at økonomien i laget blør. Derfor må det no gjerast noko i og med organisasjonen.

Salen: opplevelingane på grasrota gjer at det blir konflikt, konfliktane aukar når det ikkje «skjer noko», er me konfliktsky? Irriterande når fleire negative småting legg seg oppå kvarandre, og det aldri skjer noko.. Viser til småraselag som kjenner seg avvist. Åshild poengterer at 8.nov skal det endeleg haldast møte der NSG og raselaga trefffest. Intensjonen og viljen til å gjere ein jobb ER der, men me får ikkje vite om den? For minke opplevelinga vår av at NSG er lukka, arrogant og lite transparent, har styret i NSG no bestemt seg for å kartlegge, finne fram til og prioritere nokre satsingsområde, og starte jobben med å bli betre. Dei tilsette i administrasjonen treff 10-15-20 av oss på telefon kvar dag, om ei sak som pågår. Ynskjer å bruke sinnet som eit signal, og som ei kraft. Påpeikast frå salen; det er med sinne, slik at du slår hardt i vatnet, så blir vatnet også hardt. Ein kan gjerne kjenne sinne som kjensle, men ikkje opptre sint, opptre heller tydeleg.

Kommentar frå Åshild ang Fuglestadbroke og Blæselaget, dei kan søkje om medlemsskap i NSG, og me ynskjer at dei søker. Styret i NSG skal snarast kontakte dei involverte i saka, og starte dialog om dette.

NSG - på lag med naturen

Dyrevelferd, Dyrehelse.

Geir Nødland, Avd. leiar i Mattilsynet Sør Rogaland.

Me treng å forstå kvarandre, snakke med kvarandre. Temaet frå siste innlegg er midt i blinken som innleiing til temaet frå mattilsynet. Det er krevjande tider i MT og deler av landbruket, som no står i ei tid der sjukdomar truar ei heil næring. Nødland viser biletet av ei mor frå Ukraina, med ein unge på armen, ein unge i andre handa, ned lessa av posar og bagasje, og midt oppi alt: ein hund eller katt på lasset. MT er den instansen som skal ta ifrå denne mora, desse ungane, kjæledyra deira. Mattilsynet består av folk, desse folka som de møter på tilsyn, skal også ta ifrå ungar kjæledyra deira. Det er menneske som er glad i folk, som er glad i dyr. No er det så krevjande tider, det er komplekse samanhengar, treng hjelp frå mange.

No treng me hjelp av dykk. Me treng at me kan snakke saman, når det er harde saker. Me treng å kunne snakke saman for å gjere den beste jobben. Døme: fugleinfluenta, Ukrainadyr, Atom-hendelse i Ukraina, Brann i grishus, mistanke om stort utbrot av fotråte, ILA-handtering, Matsmitteutbrot, Salmonella-utbrot, Newcastlesyke.

MT jobbar utrøytteleg for å betre omdømet, eit arbeid som vil fortsetje. Arbeidsmengda er slik at dei som driv bra no vil få færre tilsyn, dei som driv därleg, vil ha auka sjans for å få risikobasert tilsyn. Sau og geit er på toppen av dei sakene / henvendelsane som kjem inn til MT; det gjeld ofta saker om flytting av dyr. Mattilsynet sitt oppdrag er i prioritert rekkefølgje: 1. Faglege leveransar, 2. Beredskap, 3. Utvikling, 4. Omdøme. Mattilsynet er det organet som skal sjå at standardar og reglar blir etterlevd. Desse er sett av EU og Norske storting / dept.

Forsking viser at grunnen til å følge reglane for dyrevelferd er først og fremst eit ønske om å behandle dyra godt. MT jobbar med å få alle inspektørar til å arbeide på ein formålstenlege måte, og minske den formalistiske måten som mange har opplevd at Mattilsynet har jobba etter. Etter å ha fått friske midlar frå LMD, har dei no starta «Kraftsamling Dyrevelferd» der nokre ansette jobbar dedikert med dette, som gir tettare oppfølging over tid. 2400 bønder driv godt, 1-3% av sauebruka= om lag 25-50 stk. driv jamt därleg, og har det som Mattilsynet kallar kronisk därleg dyrehald.

Tips til oss i næringa:

- slå ned på uakseptabel åtferd på internett og sosiale medier. Bruk vet når de ser drittslenging på sosiale medier.
- Inviter gjerne Mattilsynet på møter! Nær sagt ingen av lokallaga har invitert MT ila det siste året.

Spm frå salen om skilnaden mellom kjæledyr / produksjonsdyr, at bonden fort blir sett på som ein kjenslelaus sadist som med vilje slaktar dyra etter enda oppforing til matproduksjon, Kva kan me gjere? Råd frå MT: invitere dei inn, vis fram produksjonen di og korleis du steller dyra. Det er vanskelegare å slenge dritt om nokon ein har vore på besøk hjå, tatt i handa, og sett ei fin produksjonsform hjå.

NSG - på lag med naturen

NSG sitt arbeid med Dyrevelferdmeldinga,
Åshild Øritsland Våge, 1.vara til sentralstyret i NSG.

Bakteppet for at det skal lagast ei dyrevelferdmelding, er store dyrevelferdssaker som til dømes «Griseindustriens hemmeligheter», og pelsdyrnæringa som vart avvikla. Alle kan meine noko om dyrevelferd, og regjeringa har no bede om eit bilet av korleis det står til med dyrevelferda i landet. Dei ynskjer ein rapport om tilstanden, eit tilgjengeleg kunnskapsgrunnlag for endring i regelverk. I arbeidet har me jobba ilag med Animalia med fleire om det som gjeld sau. Viss alle instansar seier kvar sine ulike ting, er det mindre sjans for å bli hørt. Me sökjer derfor saman, og finn felles saker der me ynskjer å stå saman, slik at det er auka sjans for å bli hørt. Ei av dei største utfordringane våre, er at dei som står på utsida av dagleg husdyrdrift, i stadig aukande grad har ei mening, om jobben vår.

Fem premiss for dyrevelferdmeldinga:

- 1) Framtidig matmangel: udiskutabelt, FN har sagt det høgt: ta i bruk kvar cm av jord til å produsere mat!
- 2) Landbruket er eit fellesskap: korleis kan det ha seg, at det er bonden åleine som skal betale for at matproduksjonen i det heile eksisterar? Mange slit med å få tak i veterinærhjelp, fagfolk til reperasjonar, beitenekt til fordel for jakt eller reindriftsnæring med sjukdom, til og med rovdyr.
- 3) Avklaring av ansvar: kven skal ha ansvaret for at matproduksjonen finns,- og at det er god dyrevelferd?
- 4) Kunnskap før krav: me i næringa må kunne forvente at den som set fram krav, har kunnskap som bakgrunn for krava. Skal det vere krav til areal, må me vite noko som støttar det eksakte kravet.
- 5) Bonden er nøkkelen til velferd: Bønder er under knallhardt press. Me arbeider utruleg mykje, me har jobb på sida, det er krav frå alle kantar, me har ikkje sjans til å ta ferie, me manglar velferdsordningar, får ikkje hjelp når me sjølv ligg nede. Korleis skal me kunne ivareta dyra, når me sjølv ligg nede?

NSG sine prioriteringar i dyrevelferdmeldinga:

- Velferd på beite. Sauer og lam på beite med utøving av naturleg åtferd. Dette vil me skal fortsetje, men opplever store truslar frå fleire hald. Sauebønder slit med rovdyrangrep, staten kjøper ut enkelte bønder, dette må me hindre skjer vidare. NSG vil krevje at dette skal vere eit offentleg ansvar: Rovvilt, Hund, Påkøyrsler, Beiterett. Vårt ansvar, må vere at me tek omsyn til dyras beitedyktigkeit og tilsyn med dyra.
- I dyrevelferdmeldinga må me også seie noko om Bygg og Arealkrav. Sauen er det einaste dyret som ikkje er nemnt med spesifikke krav til areal i forskriftene. Det er derfor venteleg at dette vil kome, og her må me ha noko å seie! I Noreg: vanleg å tenkje at det skal vere 0,9-1 kvm m per dyr. I Sverige: 1,7 kvm. Me må arbeide oss fram til eit opplegg som gir sauen eit leveleg liv, men ikkje knekk næringa totalt.
- Til sist: Kunnskap og haldningar. Vil føreslå at Dyrevelferdsprogrammet gjeld for bruk over 30 vfs, samt kompetansekrav ved oppstart av drift, dette vil gjelde alle. Per no er det slik at kven som helst kan starte produksjon utan å kunne nokon ting. Geita:

NSG - på lag med naturen

hamnar ofte bak kua, og på sida av sauken, me vil krevje at det vert tilgjengeleggjort ei eiga helseteneste for geit.

Innspel frå salen:

Farlegast for sauken i vår region, er flogemakk, flått og snyltarar. Me må også vere varsame med å la sauene med laus mage gå ubehandla. Dette er ringt for sauken og tiltrekk seg Dyrevelferds-varslar frå publikum.

Å ta med laus hund inn på eit beite med dyr: er IKKJE lovleg.

Det er svakt at me ikkje kan krevje at besetningar med færre enn 30 dyr, også skal innlemmaste i dyrevelferdsprogrammet. Det kan veldig fort vere nett her i «hobbybruka» at dyrevelferda er svekka.

Norsk Bonde og Småbrukarlag, Rogaland.

Stig Arild Helgesen

Opplever ei aukande vilje i befolkninga til å betale for maten, optimismen auka etter pandemien. Men no har denne optimismen bleikna litt, etter all motstand me no møter. Energikrise, kostnadsgalopp, krig, og nett i dette biletet opplever me at verdikjeda er totalt snudd på hovudet. Me i primærkjeda opplever at me ikkje sit att med gevinst når vara er levert. Landbruket er inne i ei alvorleg brytningsstid, dei som skal bere landbruket vidare har heilt andre forventningar til kva liv dei vil leve. Det er heilt på trynet at me ikkje kan føde ungar til verda, utan å måtte gå rett frå fødestova til arbeid i fjoset same dagen.

Utvikling av og krav til levelege sosiale vilkår vil vere høgst viktig å arbeide med framover! Mange har i år opplevd å endeleg oppleve auka inntekt for varene me produserer, men det hjelper så lite når kostnadane slukar i seg all inntening og meir til. Det gjer livet vanskeleg for oss. Å oppleve å bli høyrt, lytta til, er så viktig for oss, som menneske, men især for oss som er under slikt press. Telefonar frå fortvilte bønder som står i uhyre vanskelege økonomiske situasjonar, gjorde at me i småbrukarlaget sette fram krav om tilleggsforhandlingar. Men, det møtte ikkje særleg jubel.

Inflasjonen er høgare enn renta, mellomlegget her blir inntektsført for oss, dette blir brukt som argument for å ikkje gå i tilleggsforhandlingar. Marknadsreguleringa er også til diskusjon. Når me kjem til staten og ber om meir pengar til sauennæringa, er dei ikkje heilt vekke. Dei seier tydeleg, at det er begrensa kor mykjemidlar ein kan tilføre ei næring, når dei ikkje kan regulere produksjonen sin sjølv. Kan Rogaland setje seg i førarsetet i denne samtalens som kjem snart? Kan me utvikle ei regulering me kan leve med?

Innspel frå salen:

- Korleis kunne det ha seg at kostnadsinndekninga vart delt ut flatt på alle, anten dei hadde kjøpt gjødsel eller ikkje. Det at me «løner» dei som berre eig ein gard, framfor den bonden som driv garden. Veldig uheldig at dette skjer. Kan me forvente at de som forhandlar sikrar at dette ikkje skjer ?
- Kva vil Norges bonde og småbrukarlag gjere for at eg ikkje skal byte ut NKS flokken min med villssau og berre heve tilskot? Svar: du skal ha betalt for det arbeidet du gjer

uansett, me prøver å legge til rette for utmarksbeite-tilskot som ikkje favoriserer nokon framfor andre.

- Dette gjer at me må ta tak i produksjonsreguleringa, straks me legg opp til inntening, får me flokkar som kun heve tilskot utan å produsere særsmid med kjøt. Denne jobben må me gjere sjølv, me må passe på at me ikkje øydelegg for oss sjølv.

Kommunikasjon og arbeid som tillitsvald

Astri Liland, Fagsjef kompetanse i Norsk Landbruksvirke.

Astri starta med å lese opp kva forventningar ein hadde til tillitsvalde i 1969, det er svært likt dei krava me har i dag. Folkeskikk, bruke hjarte og hjerne, kombinere kunnskap og kommunikasjon. = samarbeidsevner. **Å få representere ein organisasjon er ei stor ære.** Det **å forvalte den tilliten ein er gitt, det er ein nøkkelegenskap.** Drivkraft er ei kraft me nyttar oss av i dette arbeidet. Kva er det som gjer at det sit ein masse folk i eit rom på ein fredag ettermiddag, - når ein kunne lagt på sofaen og kvilt? Det er tydeleg ein motivasjon i botn.

Kva vil det sei, å vere tillitsvalt på dei ulike nivå i ein organisasjon?

Ein tillitsvalt skal operere på så mange arenaer, sosialt sett. På sosiale medier er me private, me er profesjonelle, me er sosiale, og me på den offentlege arenaen, via deling av kronikkar, nyhetsmedia osv. Korleis vite kva ein kan og ikkje kan gjere? Kvifor kan ein ikkje dele noko som privat person, utan å skade vår «offentlege» profil??

Testspørsmål ein bør stille seg sjølv før ein postar ein kommentar eller anna på sosiale medier: er det behageleg for meg om dette blei offentleg? -eit godt råd: **La demokratiet haldast/ utspele seg inne i møtene, ikkje slepp det ut i sosiale medier.**

Styre og utval bør avtale ein instruks for kva som skal handsamast og korleis me skal arbeide ilag. Ein tausheits-erklæring er god å ha. Dette gir tryggheit for å vite kor stor takhøgd det skal vere. Å bli tillitsvald betyr at nokon har gitt deg tillit til å representere dei = dei har gitt frå seg sin eigen innflytelse. **Det er forventa at du representerer NSG på ein måte som er i samsvar med NSG sin visjon.** **Det er forventa at du er eit forbilete,** og det er forventa at du har ein produksjon til inspirasjon, og spm fremjer norsk kjøttproduksjon.

Oppgåver for tillitsvalde:

- Fylkes- og lokallag skal utarbeide årlege arbeidsplaner
- Opplæring av tillitsvalgte
- Troverdig, synlig og åpen kommunikasjon både utad- og mellom alle ledd i organisasjonen
- Arbeide for at alle småfeholdere skal være medlemmer i NSG
- Skape forståelse i storsamfunnet for at norsk småfeproduksjon krever gode, trygge og langsigktige rammebetingelser

Kva moglegheiter har du som tillitsvald for å utvikle NSG?

NSG - på lag med naturen

Leiar:

Sekretær:

Kjell Åge Torsen

Hilde Elin Østerhus

tlf.: 975 12 814

tlf.: 481 65 311

E-post: kjell.torsen@lyse.net

E-post: rogalandsauoggeit@gmail.com

Årsmøtet vel eit styre, og ein valnemnd. Bruk desse, bruk stemmen din. Eit styre blir ikkje betre enn det arbeidet valnemnda legg inn i å finne dei rette folka, og korleis dei utøver rolla si.

Ta vare på det gode ryktet

Kommunikasjons-straum i ein organisasjon. Sjå figur under.

Figuren til venstre er den strukturen me ynskjer, her er klart skilje og tydeleg struktur. Til høgre: u-ønska. Her er det mange verv som overlappar kvarandre, det er svak struktur, misbruk av informasjon, og tillitsvalde som snakkar med fleire stemmar.

Viktig å skilje det du får av kunnskap frå ulike kjelder.

Som bonde og tillitsvald får du informasjon frå mange ulike kjelder. Hugs å telje til minst tre før du snakkar. Oppdre varsamt- især om du er ein som er glad i å snakke. Fortel du dette for å ha noko å fortelje, eller for at det gjer saka klarare? Er det faktisk sant? Kan det vere nyttig å dobbeltsjekke kjelda, og finne ut kvifor du fekk nett denne informasjonen?

Et styremøte er ikkje som andre møter. = juridisk bindande arena.

Eit styremøte skal ha ei tydeleg rame for kven som er med, start og slutt-tidspunkt. Det kan gjerne kombinerast med andre aktivitetar, men desse må kome før eller etter styremøtet. Styremøte skal protokollførast, som v\tydeleg viser kva ein har blitt einige om. Protokollen / referata kan i etterkant nyttast for å vise styret sine beslutningar i saker, for å gje ansvar eller ta ansvar. Har styret handla, når ein har handlingsplikt?

Verdiskapande organisasjonsarbeid,- kva er det?

Det er å drive kunnskapsformidling, lytte til medlemmane, utvikle organisasjonen strategi, mål og handlingar, det er å rådgje administrasjonen og verve nye medlemmar.

Innspel frå salen:

- Kor lenge kan ein sitje som leiar i eit styre. Svar: max åtte år. Dette er ingen regel, men ein vert råda til å snakka om kor lenge er lenge nok, i alle organisasjonar. Valkomiteen bør kunne argumentere for kvifor dei ikkje vil innstille deg vidare. Vedtekts gjennomgang i NSG- naudsynt.
- Kva kan ein dele frå eit styremøte? Svar: Alle i styret har teieplikt, det er forventa handling ut av det ein avtaler, og reaksjon viss nokon sprer vidare info som ikkje skulle delast. Ved ukultur med lekkasje frå styre, er det veldig vanskeleg å få framdrift i arbeidet, eller effekt av styrets arbeide. Alle bør spør seg sjølv før ein deler vidare om det som skjer i styremøtene: kva gagnar det at denne informasjonen kjem ut?
- Økonomisk ansvar- kva rolle har ein som styremedlem? Kan ein ende opp med personleg økonomisk ansvar? Svar: Somme gonger kan ein ha gjort noko galt sjølv,

NSG - på lag med naturen

andre gonger skjer det u-forutsette ting som påfører organisasjonen økonomisk negativ effekt. Protokollføring som viser handlekraft, er utrøeg viktig. Viss det ikkje kan dokumenterast at det finns fornuftig handlekraft, er det svært uheldig. Jmf. saker med organisasjonar, der det vart gjort underslag over tid, styret var klar over at det var mogleg å gjere underslag, og ikkje sikra at dette ikkje skjer.

Oppsummert:

- Å være tillitsvalgt gir innsikt, påvirkningsmuligheter, nettverk og egenutvikling
- Å være tillitsvalgt betyr at noen har gitt deg tillit til å representere dem, ta vare på og videreutvikle organisasjonen
- Å være tillitsvalgt medfører ansvar for andre.

Rogaland Bondelag,

Bente Gro Slettebø, Styremedlem i Rogaland Bondelag

Sau og geit: de er ei viktig gruppe, for de er så mange! De gjer eit viktig arbeid som ingen andre i næringa gjer!

Bondelaget presenterer sine ynskjer for næringa, og kjem raskt inn på den kritiske sikkerheits-situasjonen som gjer at matproduksjon no har fått eit meir alvorleg bakteppe. Alle kjenner at likviditeten er strammare enn før, etter å ha snakka med fleire rekneskapslag, finn me at det er stor usikkerheit på om me ender opp med hovudet over vatnet, når alle kostnadane er lagt inn. Utbetalinga av kostnadskompensasjon- som skulle løfte oss, vart berre ei utbetaling som held hovuda knapt over vasskiljet.

Bondelaget har utarbeidd «plan for inntektsjobben», dei tek seg av Gryttenutvalets rapport, og skal gjere ein jobb med denne. Jobbar også med Dyrevelferdsmeldinga, som vart kasta fram i langt høgare fart enn ein kunne ynskje seg. Bondelaget erfarer også, at dei står ovanfor eit enormt arbeid som me må ta på alvor. Det er viktig at me er i førarsetet i denne saka. Noah og andre, har mange og sterke meiningar i denne saka, dei må møtast med reell kunnskap. Sitat som at næringa vår «tilrettelegger for lidelse», er alvorleg vanskelege å lese. Snakka også om samarbeid, 40 % organisasjonsgrad i sauennæringa, Bondelaget har ikkje slike tal å vise til. Viser til Bjerkreim, der Bondelaget og Sau og geit årleg samarbeider om eit felles arrangement for 10.klassar som får oppleve sauene frå jord til bord. Bondelaget jobbar for å få fram forståinga for at innmark og utmark kan gå hand i hand , mange deler av landet.

Langt rolegare på rovdrysida i sommar,- langt på veg på grunn av at Landbruks og matdepartementet og Miljødepartementet i noverande regjering har eit betre samarbeid. Jobbar også for betre merking av maten, når ein kjøper noko skal det vere veldig tydeleg kor maten kjem frå,- er den norsk, eller ikkje?? Det bør ikkje vere så vanskeleg å finne ut av. Tipsar også om Landbruksspelet- sjekk ut www.landbruksspeillet.no. Kanonbra for elevar i ungdomsskulen og vidaregåande skule.

Rogaland får 8% av dei norske investeringsmidlane. Dette er høgst betenkeleg låg andel. Me har ein mykje større andel av den norske husdyrproduksjonen. Utfordrar styret i RSG på å arbeide fram kriteriar for at sauebonden skal få tak i deler av desse investeringsmidlane.

NSG - på lag med naturen

Kor har sauebonden mest å hente- hjå seg sjølv, politisk eller i sitt eige miljø? Oppfordring frå Slettebø: ta kontakt med alle du kjenner som har eit politisk verv. Dei kjenner nokon som kjenner nokon, plutsleig kan du har lært i frå deg noko som kan bety noko der beslutningane blir tatt.

Kåring 2022, Kåringsansvarleg Eirik Gilje.

Eirik starta med å syne fram biletet frå kåringssjå på Gjesdal, det er per d.d. det største sjået i Rogaland, på grunn av at mange frå Fuglestadbrokete og Blæselaget også kjem her, slik at det er mange samla av same rasen på same kåringssjået.

På Gjesdal er det mykje publikum, det vert arrangert ein laurdag og mange kjem med familien. I år vart det sold 120 komle middagar. Gilje syner biletet som viser logistikken og smitteverns-omsyn, med bruk av grindar og sperreband. Det kjem fram at det er behov for å samle biletet og gode råd til arrangering av kåringssjå, Gilje tek på seg ansvaret for denne jobben, og vil skrive ned tilrådingar for logistikk og smittevern, andre gode tips, samt samle biletet. Dette skal leggjast tilgjengeleg på nettsida til RSG. Lokallaga vil få tips når dette er på plass.

Innspel frå salen:

- Kåring på dispensasjon- kan det hende de slepp gjennom for mykje skavankar? -Dette er lam som allereie er selde, men NKS har allereie nok dyr i sin rase, det bør derfor vere varsemd ang fleire dispensasjoner her. Sjølv om næringa ikkje tek skade av at me unnlèt å kåre på dispensasjon, så kan folk især dei unge/ nye, ta skade av det! La dei koma til, og få prøve seg! Skulle reglane for å kåre lam på dispensasjon gjerast lettare tilgjengeleg for alle? Svar frå leiar i Avlsutvalet i RSG og medlem i Avlsrådet i NSG: å kåre på dispensasjon er ingen regel, det er ei moglegheit. NKS har så mykje gode lam tilgjengeleg at me bør kunne unngå å kåre desse på dispensasjon. Me kårar for å finne dei beste dyra, ikkje for å finne den finaste fenotypen. Kommentar: betre at dei er kåra når dei likevel blir brukt, så har me dei i systemet.
- Viktig at me i Rogaland har dommarar som er samkøyerte, medlemmane legg godt merke til forskjellsbehandling, det må me unngå. Til dømes skal det noterast kvifor 7er er gitt under kåring, ikkje alle gjer dette no. Svar frå Gilje: det kan hende at skrivaren ikkje har fått det med seg i farten.
- Opplever at dommarar jamfører dyr i ein bing opp mot dei dyra som står oppstalla i nabobingen. An det vere tilfelle, og er dette rett? Dyra skal vel dømast etter ei oppsett kravliste, ikkje etter korleis dyra i nabobingen ser ut/gjorde seg på kåringa?? Svar frå Gilje: takk for tilbakemelding, dette skal eg ta med på neste dommarsamling, og minne om at er veldig viktig å unngå.
- Gardskåring viser ikkje i kåringsstatistikken: Einaste besetningane som står oppført med gardskåring er besetningar med rennande auger eller skurv. Dei andre

NSG - på lag med naturen

besetningane vert ført som del av statistikken med lokallaget sitt. Derfor er det ikkje reelle tal for kor mange som haldt gardskåring på viste oversikt.

- Tilbakemelding frå kjøpar av eit kåra vårlam på 30 kg, med 6'r i ull. Kjøpte lammet usett pga. gode tilbakemeldingar om seljar og tiltru til systemet. Er svært skuffa over NSG mht dette, det bør kunne forventast betre av fagfolk, det er manglande kommunikasjon og det krevst langt betre informasjon om kva ein skal og kan stille krav til! Viss det er NSG sitt ansvar å fremje avl,- så bør ikkje slike lam kårast!
- Østerhus i styret: eg har vore på veldig mange kåringssjå i haust, og har sett mykje variasjon i lamma. Undrast: kvifor kåre lam med haustvekt under gjennomsnitt i buskapen?

Gjeterhundrådet i NSG, Arvid Årdal, Leiari i Gjeterhundrådet.

Høyrer til i Åseral beitelag, med 2500 sau, trivst med å jobbe der med hundane, har 8-10 hundar. I Gjeterhundrådet jobbar me for styret i NSG, alle vedtak skal gå gjennom dei. 6 personar i rådet. Under rådet har me to underutval, Prøvenemnda som tek seg av alt praktisk med tevlingar og seriar. Så er det avlsutvalet, som skal passe på avlsarbeidet. Det me brukar tid på, er RAS- for å ta vare på rasen. Me ynskjer å utvikle dei hundane som gjer den jobben dei er skapt til,- gjere ein god jobb for bonden. Me har årlege møter med dei fleste fylkeslaga på nyåret, der er det alltid mykje ris, og begrensa med ros. Me har også ansvar for utdanning / etterutdanning av dommarar. Det er for lite dommarar i Noreg, ansvaret for dette ligg på fylkeslaga, som også har det økonomiske ansvaret for dette. Har også brukt litt midlar til gjennomgang av dommarutdanninga, slik at me kan utdanne nye dommarar utan så høge kostnadene. Har også ansvar for instruktør-opplæring og etterutdanning. Det kjem også her nye krav, det er viktig at folk har nokon dei kan gå til for å få råd til å kome vidare ilag med sin hund. Tips: det er lett å søkje om midlar til samling der ein kan leige inn instruktør. Me har fleire gode instruktørar som er klar til å kome ut til dykk i vinter å halde kurs. Norgesserien er blitt ganske stor, no er det 238 hundar påmeldte. Spm frå salen: er det auke i antal førarar også, eller berre i antal hundar? Svar: krav om max tre hundar per førar, i fjar var det 4 per førar, det var ikkje heldig. Norsk nursery er ein serie for hundar under 3 år, her er det 112 påmeldte hundar, det vert arrangert på fem lokasjonar. Søknadar om NM skal også sendast til oss, me gjennomgår budsjett og rekneskap, fordele idear til premiar til gjetarhund. Får kritikk for at me brukar mykje tid på dei store prøvane, til ulempe for dei lokale arrangementa. Dette er fylkeslag/ lokallag som har ansvar for. NSG og Gjeterhundrådet som har ansvar for å få arrangert NM, både arrangement, sponsor, premiar og streaming. Neste år vert det NM i gjetarhund i Hå kommune, på Vigrestad. Me kan gjerne jobbe for å få fleire «Young handler» som har eiga gruppe å tevla i, den går opp til 23 år. Nokre fylke har god aktivitet, nokre fylke har veldig lite aktivitet, der tek me kontakt og prøver å engasjere dei på ny, slik at det er god aktivitet i heile landet. Kjenner meg heldig som kjem frå eit miljø med høg aktivitet, mykje treningar og god tone oss imellom. Oppfordrar alle lokallag til å få opp aktiviteten, der er så god hjelp i desse fine arbeidskompisane. Spør etter hjelp, få tak i ein trenar, få gang på treningane att.

NSG - på lag med naturen

Rovvilkontakten, Magne Jakob Bjørheim.

Ørna tek lam, det er tydeleg. Jervespor er observert i Suldal men ingen tap er registrert etter den enno.

Dag 2: LOKALLAGSSAMLING Laurdag 22.okt 2022

Desse lokallaga var representert: RGL styret, Strand, Bjerkreim, Bokn, Eigersund, Finnøy, Forsand, Halsnøy, Helleland, Hjelmeland, Lund, Nedstrand, Sandeid, Sandnes,- Sauda, Skjold, Sokndal og Heskestad, Suldal, Sør-Jæren, Time,

Lokallagsaktivitet & Medlemspleie.

Gjennomgang av frammøtte lokallag, alle deler kva laget har av aktivitet, bekymringar, gleder osv. Deling av idear og tips til aktivitet; desse blir det laga ein idébank av, som skal delast til alle lokallag og leggjast ut på nettsida til RSG.

Fleire oppgir at det enno ikkje er skikkeleg aktivitet etter to år med pandemi.

Hallvard Veen, sjølvutnemnt vervingsinspirator snakka om å halde liv i laget, korleis me kan hjelpe kvarandre. Lokallag som har lite aktivitet, eller har vanskar med å engasjere medlemmane, blir oppmoda til å ta kontakt med sin region sin representant i styret. Desse har eit særskilt ansvar for å ha kontakt med sine lokallag, og hjelpe desse. **Dialog:** ei veldig viktig oppgåve, me må snakke med kvarandre, det skapar sterkare kontakt. Som leiar er det viktig å vere bevisst på det ansvaret ein har, å ta spesielt godt vare på nye medlemmar og nye folk som kjem på møtet.

Gjennomgang av «Min side», som er NSG sin medlemsportal for medlemmar og tillitsvalde. Alle medlemmar kan logge inn på si side med medlemnr. og passord.

Tillitsvalde må ha to-faktor-innlogging, dette er fordi tillitsvalde har tilgang til andre medlemmar sine opplysningar om fødsselsnsr. Med meir. Oppsettet av to-faktor innlogging må ein kun gå gjennom ein gong, deretter skal det vere enklare å logge inn, via ekstra app på telefonen. OBS! når du loggar inn på min side, er det på framsida link til instruksjonsvideo, bla litt ned på denne teksten. Den kan vere svært nyttig å sjå, slik at ein kjenner seg meir rusta til å navigere og nyttiggjere seg av sida slik det er meint.

Innspel under samlinga:

Ull-innsamling: Slakteria betala oss 85 øre pr kilo for at me organiserer ull-innsamlinga, med utplasserte containerar. Det blir opplyst frå slakteria, at det skal vere liste i kvar container; der ein kan skrive på eige namn, antal sekker og lokallag slik at lokallaget får denne inntekta:

NSG - på lag med naturen

Medlemsblad for husstandsmedlemar og støttemedlemar: oppdagar på nettsida til NSG at verken husstandsmedlemar eller støttemedlemar får medlemsbladet «Sau & Geit». Fleir ytrar ynskje om å kunne bestille dette til sine familiemedlemar / husstandsmedlemmar. Styret i RSG har i etterkant sjekka dette: det er ikkje automatikk i at alle husstandsmedlemar får medlemsbladet, men om ein tek kontakt med medlemsansvarleg i NSG så kan ein få ordne dette, når dei ser at vedkomande har vore hovudmedlem over mange år. Når eit medlem byter medlemsskap frå hovudmedlem til husstandsmedlem, til dømes ved generasjonsskifte, kan ein få medlemsbladet tilsendt som husstandsmedlem, men ikkje om ein bur i same huset som hovudmedlemet. Støttemedlemar er andre som ikkje er aktive bønder, samt ein del gieterhund-eigarar som ynskjer reduserte prisar på arrangement, ved å vere medlem i Sau & Geit.

Fordeling av medlemskontingent: Fordelinga av medlemskontingen mellom NSG, Fylkeslag og Lokallag skal vere slik:

<https://www.nsg.no/opplaring-tillitsvalgte/medlemskap-i-nsg/>

Det er %-vis skilnad for korleis kontigenten blir fordelt, i dei ulike medlemsskapa. For hovudmedlem inntil 50 vfs, får lokallaget 20 %, Fylkeslaget 28% og NSG 52%. For medlemmar med over 51 vfs, får lokallaget 15% av kontigenten, fylkeslaget 21% og NSG 62%. For husstands- og støttemedlemmar er det 36% til lokallaget, 28% til fylkeslaget og 36% til NSG.

Verving: det vert uttrykt sterkt misnøye med at NSG krev mykje og detaljert informasjon av nye medlemmar. Dette medfører at ein kvir seg for å verve. I tillegg opplever nokre at dette vert eit irritasjonsmoment då det alltid vert ei sak på møtene, som tek mykje tid. Om NSG ynskjer at medlemmane skal verve nye medlemmar, bør dei ikkje krevje så mykje opplysningar for å kunne bli medlem.

NSG er blitt ei treigare, vanskelegare, mindre løysningsorientert organisasjon, me bør kunne forvente at ei så stor organisasjon kan ha orden på dette.

TIPS frå styret i RSG: ved verving, gå inn på nsg.no, trykk på grøn boks der det står «bli medlem», send denne som link til den du vil verve, så kan denne legge inn all informasjon sjølve, utan å måtte dele denne info til deg.

Ein fot i bakken- korleis er stemninga i RSG og lokallaga?

Viser her resultat frå avstemming på menti.com, der me etterspurde kva lokallags-leiarane tenkjer om RSG, og kva eigenskapar som tillitsvald dei kjenner seg att i:

NSG - på lag med naturen

Beskriv RSG med 3-5 ord

Kvafor eigenskap kjenner du deg att i, som tillitvald?

NSG - på lag med naturen

Rogaland Sau og Geit

NSG - på lag med naturen

Leiar:
Sekretær:

Kjell Åge Torsen tlf.: 975 12 814 E-post: kjell.torsen@lyse.net
Hilde Elin Østerhus tlf.: 481 65 311 E-post: rogalandsauoggeit@gmail.com